

Ikäystävällisen asuinalueen kehittäminen

Suvi Fried

Iloa ja voimaa ympäristöstä 8.12.2016

Ikäinstituutti

Asuinympäristön kokonaisvaltainen merkitys

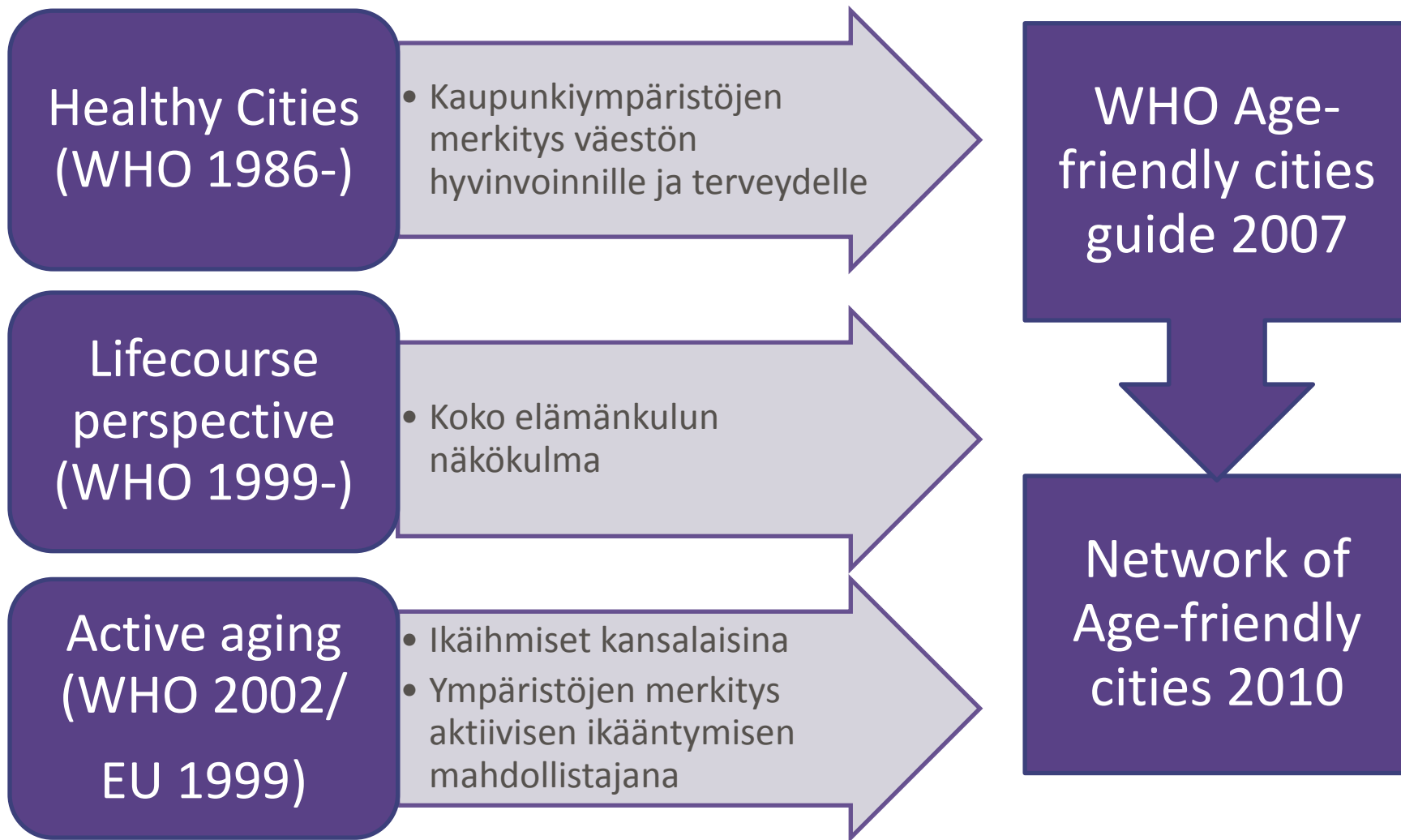
- Koti ja asuminen
- Naapurusto
- Liikkuminen

Asuinympäristön kokonaisvaltainen merkitys (2)

- Aineellinen ympäristö
 - Käytännöt
 - Toiminnan asettamat vaatimukset
 - Esteettömyys
- Kokemuksellinen ympäristö
 - Mielikuvat ja muistot
 - Kuulumisen tunne
 - Estetiikka
 - Ruumiillisen ja sosiomateriaalisen paikkasuhteen rakentuminen (kts. Suopajärvi 2014)

WHO:n ikäystävälliset kaupungit ja kunnat

- Taustatutkimus käynnistyi 2004
- Mukana 33 kaupunkia
- Aineistoa kerättiin
 - ikäihmisiltä, omaishoitajilta ja ammattilaisilta
- Vastauksia yhteensä noin 1500 osallistuneelta
- Opas julkaistiin 2007
- Verkosto 2010

Katsaus: Lui ym. (2009) What makes a community age-friendly: A review of international literature. Review article. *Australasian Journal on Ageing* 28(3): 116–121.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 5 | 2015, Palvelualueen ja ikäystävällisen asuinalueen kehittäminen, Raija Hynynen (toim.) OSA II Ikäystävällinen asuinalue – WHO:n ikäystävällisyyden teemat kuntatasolla Suvi Fried, Jere Rajaniemi ja Päivi Topo, ss. 55–111.

**Ympäristö ja
julkiset
rakennukset**

**Sosiaali- ja
terveyspalvelut**

Liikenne

Tiedonvälitys

**Ikäystävälliset
kaupungit:
teema-alueet**

Asuminen

**Yhteiskunnallinen
osallistuminen ja
työelämä**

**Arvostus ja
osallisuus**

Osallistuminen

Ikäasumiseen liittyviä käsitteitä

Englanninkielinen käsite	Suomenkielinen käsite, soveltaen
Ageing in place	Paikoillaan vanheneminen, tutussa paikassa vanheneminen
Living in the community	Kotona asumisen tukeminen
Independent living	Itsenäinen asuminen
Option recognition (Peace ym. 2005)	Ikäasumisen vaihtoehtojen tunnistaminen

Palvelujen saavutettavuus

Palvelu	”Sopivan lähellä” %
Ruokakauppa	62
Apteekki	56
Posti tai asiamiesposti	51
Pankki	52
Kelan toimisto	35
Terveysasema	58
Sosiaalitoimisto	27
Julkisen liikenteen pysäkki	51

Suomalainen hyvinvointi ja palvelut (HYPA) -aineisto 2009. Vastanneet 79 vuotta täyttäneitä (n = 373). (Andersson 2012, 7.)

Ulkona liikkumisen vaikeuksia

Asuinalueella liikkumista vaikeuttavia tekijöitä	%
Mäkinen maasto	32
Ulkoportaat	26
Levähdyspenkkien puuttuminen	25
Katukiveysten reunat	22

SosiaaliporrasRAI-aineisto Helsinki ja Vantaa 2007–2009.
Vastanneiden iän keskiarvo oli 80 vuotta (n = 502). (Andersson 2012, 8.)

Julkinen liikenne

- Bussit, palveluliikenne, kutsuliikenne, taksit
- Luotettavuus, kohtuuhintaisuus, aikatauluista tiedottaminen, reitit
- Pysäkkien, aikataulujen ja reittimerkintöjen sijoittelu ja selkeys
- Tiedotus ja ohjaus julkisen liikenteen käyttöön

Julkinen tila ja rakennukset

- Käveltävyys: jalkakäytävät, reitit
- Viheralueet, siisteys, turvallisuus
- Penkit ja WC:t
 - sijoittelu, määrä, viihtyisyys
- Ostarista paikalliskeskukseksi (Fried 2011)

Ikäystävällisyyden toteuttaminen

- Monialainen sitoutuminen
- Rakennettu ja sosiaalinen ympäristö
- Vanhojen ihmisten oma osallistuminen keskeisessä roolissa
- Paikallinen koordinaatio

Kuopio

Kerrostumien Männistö

Asuinalueen
rikas historia
Yhteys Kuopion
esteettömään
kävelykeskustaan
Esteettömän
asumisen hanke

Lahti

Esteetön Liipola

Alueen mäkisyys
ongelmana
Moniaistisen
esteettömyyden
kehittäminen
Asukastiloja
rakenteilla

Oulu

Kaukovainion alueella vanhainkodin tilojen käyttö monipuolistuu

Asukkaille tiloja
omaan toimintaan
Ostarin alueen
uudistuminen
suunnitteilla

Tampere

Vuorovaikutuskeinot monipuolisesti käytössä Tesomalla

Viestintää verkossa,
yhteisö-TV työn alla,
lähiöradiota
kokeiltiin
Osallistuva
budjetointi
Ostarin uudistus,
asukastiloja

Ikäystävällinen asuinalue

Esteettömyys – Estetiikka – Ennakoiminen

WHO – Age Friendly Cities	Ireland – Age Friendly Towns	Pohdintaa	
Suunnittelu	Käynnistäminen, osallisten kuuleminen, suunnittelu	Ikääntyvien asukkaiden mukana olo Asumisen ja ikääntymisen asiantuntijudet	Asetelma: Kansallinen strategia ja paikallinen ohjelma
			Kuuleminen Suunnitelma
Toteutus	Toiminta: Toteutus ja arviointi		Toteutus: Yhteisöt ja naapurustot
Arviointi			Arviointi
Jatkuvat parannukset			Jatkuvat parannukset

Lähteitä

Andersson, S. 2012. Ageing in place – Ikäihmisten asumisen ongelmat ja sosiaaliset suhteet. Gerontologia 26(1): 2–13.

Ageing and the city: making urban spaces work for older people (2016)

<http://www.helpage.org/newsroom/latest-news/make-cities-safe-and-inclusive-for-older-people-says-new-helpage-report-ahead-of-habitat-iii-/>

Buffel, Tine (toim. 2015) Researching Age-Friendly Communities. Stories from older people as co-investigators.

<https://extranet.who.int/agefriendlyworld/wp-content/uploads/2015/07/Researching-Age-Friendly-Communities.pdf>

Fried, S. 2011. Ostarista paikalliskeskukseksi. Lähiön kauppapaikan muodonmuutos eläkeikäisten kuvaamana ja kokemana. Alue ja Ympäristö 40(2): 49–60.

Fried, S., Rajaniemi, J. & Topo, P. 2015. Ikäystävällinen asuinalue – WHO:n ikäystävällisyyden teemat kuntatasolla. Teoksessa Hynynen R. (toim.) Palvelualueen ja ikäystävällisen asuinalueen kehittäminen, Ympäristöministeriön raportteja 5, Osa 2, ss. 55–111.

Lähteitä (2)

Handler Sophie (2014) A Research & Evaluation Framework for Age-friendly Cities.

Ladattavissa :

http://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/micra/A%20Research%20and%20Evaluation%20Framework%20for%20Age-friendly%20Cities_web%20version.pdf

Lui ym. (2009) What makes a community age-friendly: A review of international literature. Review article. Australasian Journal on Ageing 28(3): 116–121.

Rantakokko, M. & Rantanen, T. 2013. Ulkoympäristö ja toimintakyky. Julk.:

Heikkinen, E., Jyrkämä, J. & Rantanen, T. (toim.) Gerontologia. 3. uudistettu painos. Duodecim, Helsinki. S. 541–548. ISBN 978-951-656-460-2

Suopajarvi, T. 2014. Kävelyssä rakentuva paikka. Oulun kaupunkikeskusta seniorikaupunkilaisten sosiomateriaalisena ympäristönä. Sosiologia 51 (4): 332–346.

Tinker, A. & Ginn, J. (2015) An age-friendly city – How far has London come? London: King's College London.

Peace, S., Holland, C. & Kellaher, L. 2006. Environment and Identity in Later Life. Growing Older. Maidenhead, UK: Open University Press.

Tekoja hyvän ikääntymisen puolesta.

Suvi Fried

etunimi.sukunimi@ikainstituutti.fi

[ikainstituutti.fi](https://www.ikainstituutti.fi)

facebook.com/ikainstituutti

twitter.com/kainstituutti

Ikäinstituutti

